

Én av ti virksomheter melder om stor grad av udekket kompetansebehov



Riktig og oppdatert kompetanse er et viktig konkurransefortrinn for norske virksomheter som leverer varer og tjenester nasjonalt og internasjonalt. Kunnskap om arbeidsliv og virksomheters kompetansebehov er nyttig for både utvikling av kompetansepolitikken og den enkelte innbygger.

Virksomhetsbarometeret er Kompetanse Norges årlige spørreundersøkelse om virksomheters kompetansebehov. I 2019 ser vi i tillegg på rekruttering av medarbeidere med svakere tilknytning til arbeidslivet, viktigheten av sosiale og emosjonelle ferdigheter, og om virksomhetene finner relevante utdannings- og opplæringstilbud. I denne publikasjonen presenterer vi hovedtallene fra Virksomhetsbarometeret 2019¹.

UTVALG OG METODE

Kompetanse Norge gjennomfører årlig Virksomhetsbarometeret som en spørreundersøkelse blant et representativt utvalg av norske virksomheter med to eller flere ansatte. 2503 ledere, HR-ansvarlige og andre ansatte med ansvar for rekruttering har i 2019 blitt intervjuet over telefon. I tillegg til telefonintervjuene har vi gjennomført en webundersøkelse, med 300 respondenter,

for å skaffe kvalitative data og få inn tilbakemeldinger om undersøkelsen.

Opinion har gjennomført spørreundersøkelsen på vegne av Kompetanse Norge. For å sikre representativitet har vi et stratifisert tilfeldig utvalg. Undersøkelsen er rettet mot virksomheter med to eller flere ansatte. En frafallsanalyse vil bli publisert høsten 2019.

¹ Andre publikasjoner vil gi mer utfyllende analyser av undersøkelsen.

ANDELEN VIRKSOMHETER SOM HAR UDEKKET KOMPETANSEBEHOV, ØKER

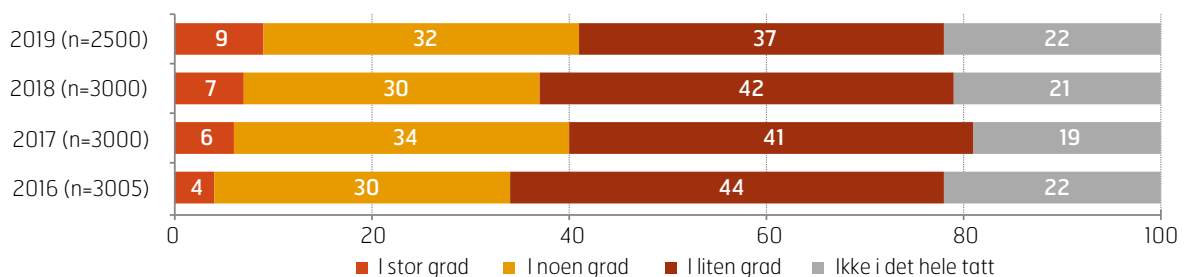
Ni prosent av virksomhetene svarer at de i stor grad har et udekket kompetansebehov. Andelen virksomheter som svarer at de i stor grad har et udekket kompetansebehov, har hatt en liten, stabil økning siden 2016². Totalt har 41 prosent av virksomhetene i noen eller stor grad et udekket kompetansebehov. Om lag en femtedel av virksomhetene svarer at de ikke opplever mangel på kompetanse, og dette har vært uendret de siste fire årene.

FÆRRE VIRKSOMHETER KARTLEGGER DE ANSATTES KOMPETANSE I 2019

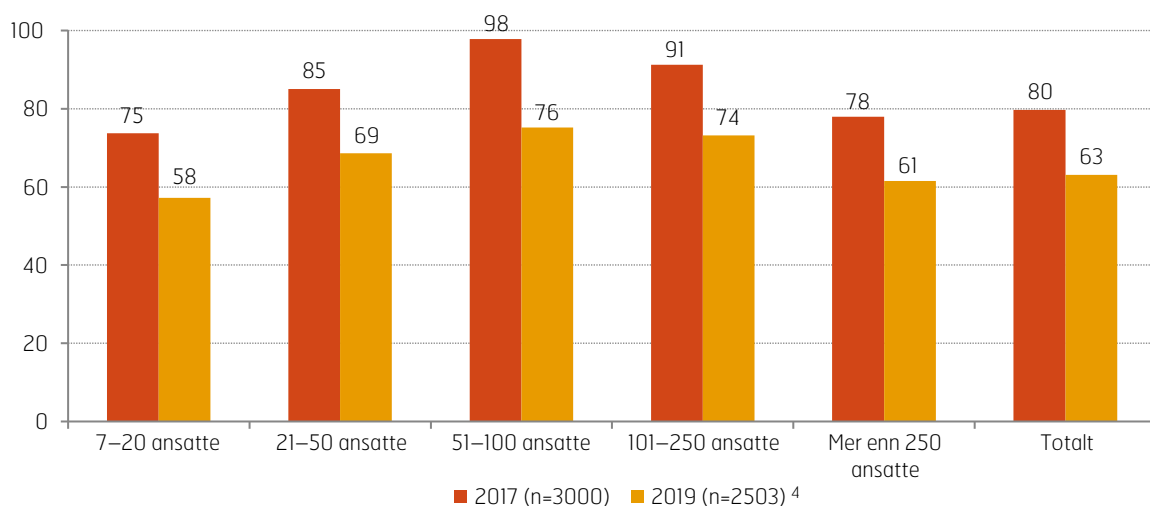
57 prosent av virksomhetene svarer i 2019 at de kartlegger de ansattes kompetanse. Flere virksomheter oppgir at de har et udekket kompetansebehov i 2019 enn i 2017, mens det er færre som kartlegger de ansattes kompetanse.

Både i 2019 og i 2017 er det størst andel av virksomheter med 51–100 ansatte som kartlegger kompetansen til sine ansatte, og de minste virksomhetene kartlegger minst.

FIGUR 1 Virksomheters grad av udekket kompetansebehov, 2016–2019. Prosent



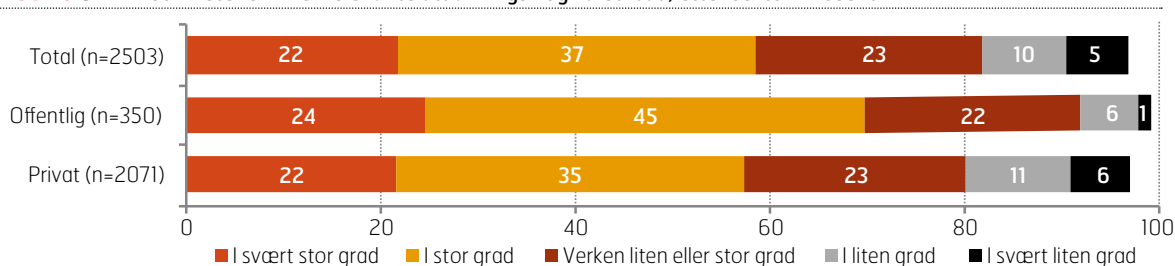
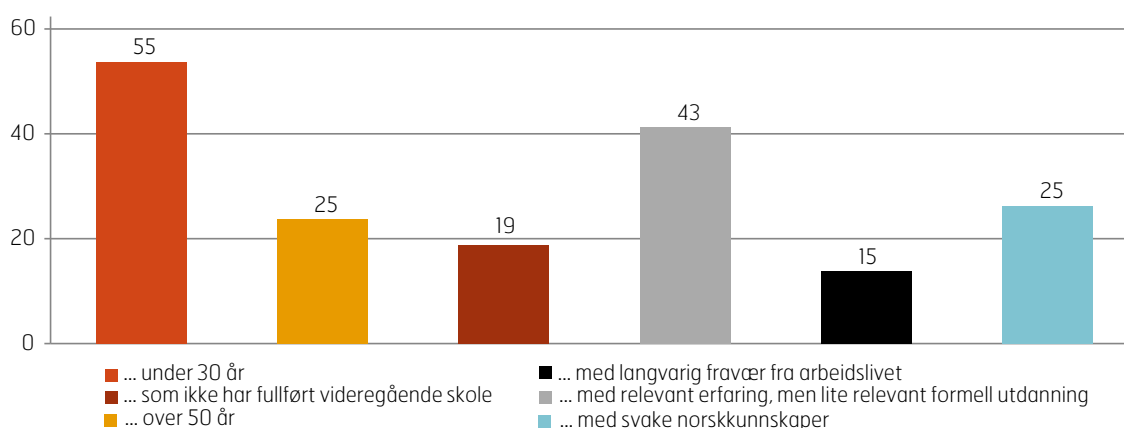
FIGUR 2³ Andel virksomheter som kartlegger de ansattes kompetanse, etter antall ansatte. Prosent



² Andelen med stor grad av udekket kompetansebehov øker med mellom ett og to prosentpoeng hvert år. Denne økningen er liten, og viser ingen signifikant forskjell. Men det at økningen synes å være jevn over en lengre periode, minsker grunnene til å tro at endringen er tilfeldig.

³ 2–6 ansatte er ikke med i figuren fordi de ikke ble spurt om dette i 2017.

⁴ 7–20 ansatte: n17,19=991,838, 21–50 ansatte: n17,19=386,343, 51–100 ansatte: n17,19=121,116, 101–250 ansatte: n17,19=58,58, 250+ ansatte: n17,19=23,31

FIGUR 3 Om virksomhetene finner relevante utdannings- og kurstilbud, etter sektor. Prosent

FIGUR 4 Om virksomheten i løpet av de siste tolv månedene har ansatt noen ... Prosent. n=2503


TILBUD AV UTDANNINGS- OG KURSTILBUD

15 prosent av de norske virksomhetene klarer i liten eller svært liten grad å finne relevante utdannings- og kurstilbud for sine ansatte. Ved fordeling på sektor ser vi at det er offentlige virksomheter som i størst grad finner relevante utdannings- og kurstilbud. Det er helse- og sosialtjenester, annen tjenesteyting og offentlig administrasjon som i stor grad finner utdannings- og kurstilbud. De næringene som har størst problemer med å finne relevante utdannings- og kurstilbud, er overnattings- og serveringsvirksomhet og industri.

REKRUTTERING AV PERSONER MED SVAK TILKNYTNING TIL ARBEIDSLIVET

Styrket innsats for mennesker med svak tilknytning til arbeidslivet er et politisk mål i Norge. Arbeidsmarkedet er en viktig arena for den enkeltes velferd, sosial inkludering og kompetansebygging. Flere ulike grupper mennesker med forskjellige utfordringer har vanskeligheter med å få innpass i det norske arbeidslivet. Inkludering av flere personer som av ulike grunner ikke er i jobb, har blitt et viktig mål for velferdspolitikken i Norge. I årets Virksomhetsbarometer har vi undersøkt i hvilken

grad virksomhetene har ansatt grupper som ofte har problemer med å få innpass i arbeidslivet.

Virksomheter i Norge ansetter i mindre grad personer over 50 år enn personer under 30. Nesten halvparten av virksomhetene har ansatt noen med lite relevant formell utdanning. Det er færrest som har ansatt personer med langvarig fravær fra arbeidslivet og personer som ikke har fullført videregående.

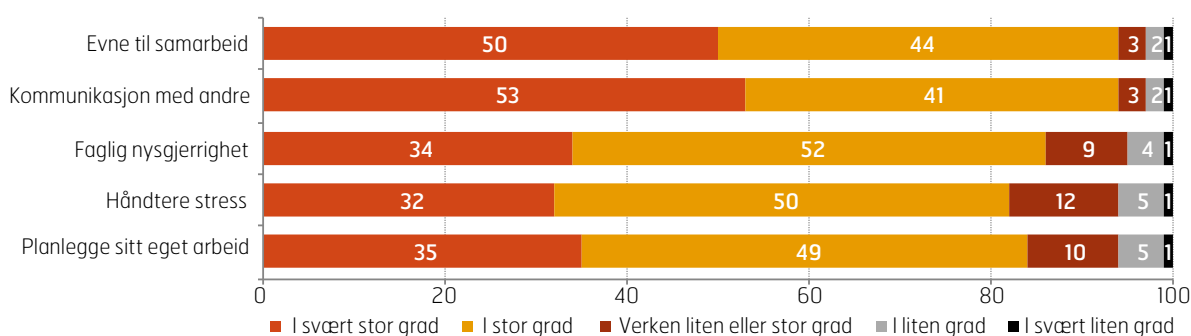
KOMMUNIKASJON OG FAGKOMPETANSE ER DE TO VIKTIGSTE FERDIGHETENE FOR VIRKSOMHETER I NORGE

Kompetansebehovsutvalget påpeker at gode kognitive, sosiale og emosjonelle ferdigheter er viktige forutsetninger for utvikling og fornying av kompetansen i tider med raske teknologiske og samfunnsmessige endringer. Sosiale og emosjonelle ferdigheter har en stor betydning for en rekke arbeidsmarkedsutfall, og får stadig større oppmerksomhet hos arbeidsgivere når de rekrutterer nye medarbeidere (NOU 2019: 2, 2019). Vi har derfor tatt inn spørsmål om sosiale og emosjonelle ferdigheter i Virksomhetsbarometeret i 2019.

«**SOSIALE FERDIGHETER** bidrar til å bygge tillit til andre og få et positivt forhold til venner og kolleger. Disse ferdighetene gjør en bedre rustet til å jobbe sammen med andre, forstå egne og andres styrker og svakheter og dermed gjøre det lettere

å jobbe og løse oppgaver sammen. [...] [V]eksten i tjenesteytende næringer, både offentlig og privat, hvor relasjoner til kunder og leverandører er viktige [...] gjør at slike ferdigheter blir mer verdsatt enn tidligere» (NOU 2019: 2, 2019, s. 18–19).

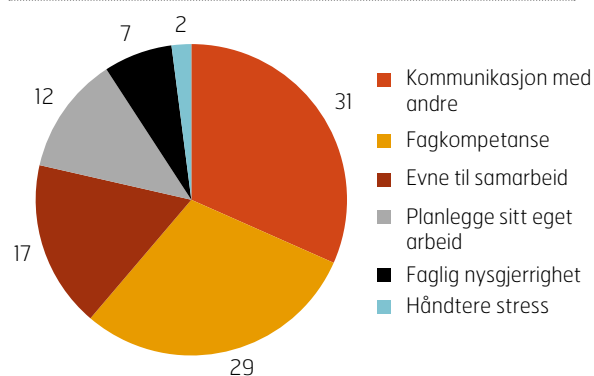
FIGUR 5 Hvor viktig er følgende ferdigheter for virksomheten? Prosent. n=2503



Gode kommunikasjons- og samarbeidsevner er de to viktigste ferdighetene for mange norske virksomheter. 50 prosent av virksomhetene oppgir at disse ferdighetene i svært stor grad er viktige, og det øker til over 90 prosent dersom vi tar med i stor grad. Variasjoner mellom type virksomhet og næring vil bli omtalt nærmere i en annen publikasjon.

Vi spurte respondentene i undersøkelsen om å velge hvilken av de foreslåtte ferdighetene de syntes er viktigst for deres virksomhet. I tillegg til de fem sosiale og emosjonelle ferdighetene hadde vi i dette spørsmålet fagkompetanse som et svaralternativ. Kommunikasjon og fagkompetanse viser seg å være de to viktige kompetansene. Håndtering av stress og faglig nysgjerrighet er de ferdighetene som arbeidsgivere vektlegger minst når de må velge kun én ferdighet.

FIGUR 6 Den viktigste ferdigheten for virksomheter i Norge. Prosent. n=2503



Referanser

NOU 2019: 2. (2019). *Fremtidige kompetansebehov II – Utfordringer for kompetansepolitikken*.

Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-2/id2627309/>

OECD. (u.d.). www.oecd.org. Hentet 7. juli, 2019 fra <https://www.oecd.org/education/cei/study-on-social-and-emotional-skills-the-study.htm>